Ombwdsmon
Ombudsman
Cymru · Wales

Adroddiad Blynyddol ar Gydraddoldeb 2024-25

Medi 2025

Gallwn ddarparu crynodeb o’r ddogfen hon mewn fformatau hygyrch gan gynnwys Braille, print bras a Hawdd ei Ddeall.

Er mwyn gwneud cais, cysylltwch â ni:

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

1 Ffordd yr Hen Gae

Pencoed

CF35 5LJ

Ffôn: 0300 790 0203

E-bost: cyfathrebu@ombwdsmon.cymru

Ombwdsmon
Ombudsman
Cymru • Wales

Adroddiad Blynyddol ar Gydraddoldeb 2024-25

yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2025

Cynnwys

Rhagair 6

Cefndir 8

Ein rôl 9

Ein huchelgais 9

Ein hegwyddorion 9

Ein dyletswyddau a'n hymrwymiadau cydraddoldeb 10

Ein Hamcanion Cydraddoldeb 14

Ein Siarter Hil ac Ethnigrwydd yn y Gwaith 15

Ein perfformiad yn 2024-25 16

Amcan 1: Sicrhau ein bod yn cefnogi pobl ag anghenion mynediad ychwanegol i ddefnyddio ein gwasanaeth cwynion. 17

Amcan 2: Helpu i wella ein gwasanaethau a'n heffaith trwy ymgysylltu'n well â grwpiau cydraddoldeb. 19

Amcan 3: Codi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r swyddfa a'i rôl a'i phwerau ymysg grwpiau targed. 20

Amcan 4: Cynnal a datblygu gwybodaeth fwy hygyrch sy'n esbonio pwy ydym ni a sut rydym yn gweithio. 23

Amcan 5: Trwy ein rôl Safonau Cwynion, ceisio dylanwadu yn gadarnhaol ar hygyrchedd prosesau cwynion lleol. 25

Amcan 6: Gweithio i wella cynrychiolaeth grwpiau targed ledled ein gweithlu. 26

Amcan 7: Parhau i fonitro ein Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau a nodi unrhyw gyfleodd i'w leihau ymhellach. 28

Atodiadau 30

Atodiad 1: Proffil cydraddoldeb ein hachwynwyr 31

Atodiad 2: Proffil cydraddoldeb ein gweithlu 34

Atodiad 3: Proffil cydraddoldeb ein hymgeiswyr am swyddi 37

Atodiad 4: Dadansoddiad o gyflogau a swyddogaethau yn ôl y rhywiau, mathau o gontractau a threfniadau gweithio 39

Rhagair

Mae'n bleser gennyf gyflwyno'r adroddiad blynyddol hwn ar ein gwaith cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn ystod 2024-25.

Rydym yn parhau i gyflawni camau gweithredu o dan ein Cynllun Cydraddoldeb. Mae'r Cynllun yn cyfrannu at gyflawni ein Cynllun Strategol newydd 2023-2026. Nod y Cynllun yw bod yn dargededig, yn seiliedig ar effaith, ac yn canolbwyntio ar feysydd lle gallwn wneud newid a dylanwadu arnynt.

Un o'r straeon cadarnhaol eleni yw bod ymwybyddiaeth o'n swyddfa wedi parhau'n uchel a bod hyder ynom – gan gynnwys ymhlith sawl grŵp cydraddoldeb rydym yn eu monitro – wedi bod yr uchaf erioed. Rydym yn ddiolchgar am yr hyder a roddir ynom gan y cyhoedd yng Nghymru.

Rwyf hefyd yn falch iawn o adrodd bod cyfartaledd a chanolrif ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn negyddol eleni. Er ein bod yn gwybod y gall hyd yn oed ychydig o benodiadau newydd wneud gwahaniaeth mawr mewn sefydliad bach fel ein un ni, rydym yn gweld hyn fel tystiolaeth o'n hymrwymiad i fod yn gyflogwr cyfle cyfartal a theg.

Yn olaf, rwyf hefyd yn falch iawn ein bod wedi gweld cynnydd mawr eleni yng nghyfran ein staff sydd â sgiliau iaith Gymraeg. Dim ond chydig iawn o bobl sy'n dal i gwyno wrthym yn y Gymraeg a byddwn yn parhau i weithio i newid hyn, ond gallwn wneud hynny gyda hyder bod gennym yr adnoddau i gynnig y gwasanaeth cyfrwng Cymraeg o'r ansawdd gorau. Eleni, gwnaethom hefyd barhau i godi ymwybyddiaeth o'n swyddfa ymhlith siaradwyr Cymraeg, gyda thua 1000 o bobl yn ymweld â'n stondin yn yr Eisteddol Genedlaethol

Mae mwy o waith i'w wneud. Er i ni ymgymryd â mwy o allgymorth a gweithgarwch cyfathrebu, un o'n heriau allweddol yw ein bod wedi cael trafferth amrywio proffil y bobl sy'n defnyddio ein gwasanaeth. Byddwn yn gwneud hyn drwy ailffocysu ein hymdrechion allgymorth a datblygu adnoddau mwy hygyrch am ein gwaith.

Fel bob amser, byddwn yn parhau i gefnogi a hyrwyddo amrywiaeth, cydraddoldeb a chynhwysiant ar draws Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, gan sicrhau bod pob llais yn cael ei glywed a'i werthfawrogi.

Michelle Morris

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Medi 2025

Cefndir

Ein rôl

Mae gennym dair rôl yn bennaf.

Rydym yn ymchwilio i gwynion am wasanaethau cyhoeddus.

Rydym yn ystyried cwynion am gynghorwyr sy'n torri'r Cod Ymddygiad.

Rydym yn ysgogi gwelliant systematig mewn gwasanaethau cyhoeddus a safonau ymddygiad mewn llywodraeth leol yng Nghymru

Ein huchelgais

Mae pobl Cymru yn teimlo bod gwasanaethau cyhoeddus yn eu trin yn deg ac yn ymateb pan aiff pethau o chwith.

Mae gwasanaethau cyhoeddus Cymru yn gwrando ar unigolion ac yn defnyddio eu cwynion i ddysgu a gwella.

Mae ymddiriedaeth yn llywodraeth leol Cymru i gyflawni'r safonau uchaf o ymddygiad.

Mae'r Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn parhau i fod yn llais dylanwadol ac uchel ei barch o ran gwella gwasanaethau cyhoeddus.

Ein hegwyddorion

Rydym yn annibynnol, yn ddiduedd, yn deg ac yn agored i bawb sydd ein hangen arnynt.

Ein dyletswyddau a'n hymrwymiadau cydraddoldeb

Mae'n rhaid i ni gydymffurfio â'r dyletswyddau cyffredinol a phenodol o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 mewn perthynas â nodweddion gwarchodedig. Yn ogystal, rydym yn ymrwymo i weithredu yn ysbryd y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol a chefnogi'r Gymraeg.

Y ddyletswydd cydraddoldeb gyffredinol

Roedd Deddf Cydraddoldeb 2010 yn cyflwyno dyletswydd cydraddoldeb sector gyhoeddus (y 'ddyletswydd gyffredinol'), a oedd yn disodli'r dyletswyddau unigol ar hil, anabledd a chydraddoldeb rhywiol.

O dan y ddyletswydd gyffredinol, mae'n rhaid i ni roi sylw dyledus i'r angen am:

- gael gwared â gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth ac ymddygiad arall sy'n cael ei wahardd gan y Ddeddf
- symud cydraddoldeb cyfle ymlaen rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai hynny nad ydynt yn rhannu nodwedd warchodedig
- meithrin perthnasoedd da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydyn nhw'n rhannu nodwedd warchodedig.

Mae'r ddyletswydd gyffredinol yn ymdrin â'r nodweddion gwarchodedig canlynol: oed; anabledd; rhyw; cyfeiriadedd rhywiol; ailbennu rhywedd; hil (gan gynnwys tarddiad ethnig neu darddiad cenedlaethol, lliw neu genedligrwydd); crefydd neu gred (gan gynnwys diffyg cred); beichiogrwydd a mamolaeth; a phriodas a phartneriaeth sifil (ond mewn perthynas yn unig â'r angen i roi sylw dyledus i'r angen i gael gwared â gwahaniaethu).

Dyletswyddau cydraddoldeb penodol

Nid yw'r ddyletswydd cydraddoldeb gyffredinol yn gyfarwyddol ynglŷn â'r dull y dylai awdurdod lleol ei gymryd er mwyn cydymffurfio â'u rhwymedigaethau cyfreithiol. Yn ogystal, mae gan gyrff rhestredig yng Nghymru ddyletswyddau penodol i'w helpu wrth berfformio'r ddyletswydd gyffredinol.

O dan y dyletswyddau penodol yng Nghymru, mae'n rhaid i ni osod Amcanion Cydraddoldeb a pharatoi Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol.

Mae'n rhaid i ni hefyd gasglu a monitro data cydraddoldeb (gan gynnwys mewn perthynas â chyflogaeth a gwahaniaethau mewn cyflogau); asesu effaith ein polisïau a'n gweithdrefnau ar gydraddoldeb; ymgysylltu â grwpiau gwarchodedig; darparu hyfforddiant ar gydraddoldeb i staff; ac ystyried cydraddoldeb mewn caffael.

Dyletswydd economaidd-gymdeithasol

Mae Rhan 1 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 angen i gyrff cyhoeddus penodedig ystyried sut mae eu penderfyniadau strategol yn gallu helpu i leihau anghydraddoldebau economaidd-gymdeithasol, er enghraifft, o wahaniaethau mewn galwedigaeth, cyfleoedd addysgol neu le'r ydych chi'n byw. Cyfeirir at hyn fel y 'ddyletswydd economaidd-gymdeithasol'.

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Ganllawiau ar y Ddyletswydd Economaidd- Gymdeithasol ym mis Mawrth 2022.   Mae'r ddyletswydd angen i gyrff cyhoeddus ystyried sut mae eu penderfyniadau strategol yn gallu helpu i leihau anghydraddoldebau o ran canlyniad a achoswyd gan anfantais ecomomaidd-gymdeithasol. Penderfyniadau strategol yw'r penderfyniadau allweddol hynny sy'n effeithio ar sut mae corff cyhoeddus yn cyflawni ei ddiben statudol. Nid ydym yn rhwym wrth y Ddeddf, rydym yn ymrwymedig i'w hegwyddorion ac rydym eisoes wedi cymryd camau i gryfhau'r ystyriaeth o anghydraddoldebau economaidd-gymdeithasol yn ein gwaith.

Y Gymraeg

Rydym yn ymrwymedig i sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei chroesawu a'i thrin mewn modd nad yw'n llai ffafriol na'r Saesneg ym mhob agwedd o'n gwaith a'n bod yn cwrdd ag anghenion siaradwyr Cymraeg.

O dan ein Deddf, mae angen i ni gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Cliciwch yma i weld manylion y Safonau y mae'n ofynnol i ni gydymffurfio â nhw ac i ddod o hyd i'n Polisi'r Gymraeg.

Rhown ragor o fanylion ar ein perfformiad o dan y Safonau yn ystod 2024-25 mewn Adroddiad Safonau'r Gymraeg ar wahân, a gyhoeddwyd ym mis Medi.

Sut ydym yn rheoli ein Cynllun Cydraddoldeb

Mae gan ein Tîm Rheoli gyfrifoldeb cyffredinol dros gyfeiriad a llywodraethiant strategol y swyddfa ac mae'n sicrhau bod y rheolaeth weithredol yn cydymffurfio â'r holl anghenion cyfreithiol, statudol ac ymarfer da'r canllawiau. Mae'r Tîm Rheoli yn cael adroddiadau chwarterol ynglŷn â gweithredu'r Cynllun a'r cynlluniau ar gyfer y dyfodol.

Mae'r Pennaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant yn gyfrifol am gydlynu'r camau gweithredu o dan y Cynllun; gwerthuso ac adolygu'r Cynllun; paratoi'r adroddiadau cydraddoldeb blynyddol; ynghyd â llunio camau gweithredu newydd. Maent hefyd yn cynorthwyo staff i gwblhau Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb a'r Gymraeg (EIAs).

Mae'r holl staff y pennir cyfrifoldebau iddynt ar gyfer camau gweithredu yn gyfrifol am gwblhau'r camau gweithredu hynny, gyda chynnydd yn cael ei fonitro yn barhaus ar lefel y tîm Mae'r holl staff yn cael gwybodaeth ynglŷn â'r camau gweithredu o dan y Cynllun ac maent yn cael eu hannog i gyfrannu syniadau ac adborth a chyfranogi fel y bo'n berthnasol.

Sut gwnaethom baratoi'r Adroddiad hwn

Wrth ddatblygu'r Adroddiad hwn, gwnaethom ddefnyddio ein data perfformiad a chydraddoldeb ein hunain am ein defnyddwyr gwasanaeth, staff a phobl sy'n ymgeisio i ymuno â ni. Dadansoddom y data hwn yng nghyd-destun ystadegau ehangach sydd ar gael drwy'r Swyddfa Ystadegau Gwladol; Llywodraeth Cymru; Swyddfa Cydraddoldebau Llywodraeth y DU; a llawer o rai eraill.

Defnyddiasom hefyd y data a gyhoeddwyd gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn ei Adroddiad 2023 'A yw Cymru'n Decach?' Yn anffodus, ychydig iawn o ymchwil sydd ar gael ar brofiadau gwahanol grwpiau wrth ddefnyddio gwasanaethau cyhoeddus ac ar eu profiadau o'r system cyfiawnder gweinyddol.

Ein Hamcanion Cydraddoldeb

Yn 2023, mabwysiadom ein Cynllun Cydraddoldeb newydd. Ei chenhadaeth yw cael effaith gadarnhaol ar bobl a gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru a bydd yn cyfrannu at bedwar nod ein Cynllun Strategol.

Nod Strategol 1: Cyflawni cyfiawnder sy'n cael effaith gadarnhaol ar bobl a gwasanaethau cyhoeddus

Sicrhau ein bod yn cefnogi pobl ag anghenion mynediad ychwanegol i ddefnyddio ein gwasanaeth cwynion.

Helpu i wella ein gwasanaethau a'n heffaith trwy ymgysylltu'n well â grwpiau cydraddoldeb.

Nod Strategol 2: Cynyddu hygyrchedd a chynhwysiant

Codi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r swyddfa a'i rôl a'i phwerau ymysg grwpiau targed.

Cynnal a datblygu gwybodaeth fwy hygyrch sy'n esbonio pwy ydym ni a sut rydym yn gweithio.

Nod Strategol 3: Cynyddu effaith ein gwaith gwella rhagweithiol

Trwy ein rôl Safonau Cwynion, ceisio dylanwadu yn gadarnhaol ar hygyrchedd prosesau cwynion lleol.

Nod Strategol 4: Sicrhau ein bod yn sefydliad iach, effeithlon ac atebol

Gweithio i wella cynrychiolaeth grwpiau targed ledled ein gweithlu.

Parhau i fonitro ein Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau a nodi unrhyw gyfleodd i'w leihau ymhellach.

Ein Siarter Hil ac Ethnigrwydd yn y Gwaith

Rydym wedi ymrwymo i gryfhau ein cyfraniad at gydraddoldeb, cyfiawnder a chynhwysiant hiliol yng Nghymru. Mae ein Siarter Hil ac Ethnigrwydd yn y Gweithle yn cyd-fynd â'n gweithredoedd cydraddoldeb ehangach, ond mae hefyd yn cynnwys ymrwymiadau ychwanegol a mwy penodol yng nghyswllt ein gwaith i gefnogi cydraddoldeb a chynhwysiant hiliol yn OGCC fel cyflogwr a darparwr gwasanaeth.

Cliciwch yma i weld rhagor o wybodaeth am y Siarter ar ein gwefan.

Ein perfformiad yn 2024-25

Amcan 1: Sicrhau ein bod yn cefnogi pobl ag anghenion mynediad ychwanegol i ddefnyddio ein gwasanaeth cwynion.

Hygyrchedd

Pob blwyddyn, rydym yn comisiynu ymchwil i wirio beth mae pobl yn meddwl am y gwasanaeth a gawsant gennym. Fel rhan o hynny, rydym am wybod a yw pobl yn cytuno ein bod yn hygyrch.

Eleni, dywedodd 86% o'n hachwynwyr ein bod ni'n hawdd cysylltu â ni. Cododd y ffigur hwn i 95% ar gyfer pobl a oedd yn fodlon â chanlyniad eu cwyn.

Er bod y rhan fwyaf o bobl yn cwyno i ni ar-lein, drwy e-bost neu drwy'r post, gallwn dderbyn cwynion drwy ddulliau sy'n wahanol i ysgrifenedig. Eleni, derbyniom 162 o gwynion llafar, nifer llawer uwch na'r llynedd (103).

Rydym am sicrhau bod pawb a allai fod angen defnyddio'r gwasanaeth hwn yn gwybod amdano. Mae ymchwil ymwybyddiaeth genedlaethol a gomisiynwn yn dangos yn gyson bod tua thri chwarter o'r ymatebwyr yn gwybod y gallwn dderbyn cwynion llafar.

Mae ychydig dros hanner yn gwybod y gallwn dderbyn cwyn drwy Iaith Arwyddion Prydain (BSL). Mae hyn yn dangos bod lefel yr ymwybyddiaeth o'r opsiwn hwn i gwyno yn gyffredinol dda ond y gellid ei gwella o hyd. Felly, byddwn yn parhau i godi ymwybyddiaeth o'r pŵer hwn trwy ein gweithgaredd allgymorth a chyfathrebu.

Dywedodd 86% o'n hachwynwyr ein bod ni'n hawdd cysylltu â ni – cyfran uwch na'r llynedd.

Gwnaethom dderbyn dros 160 o gwynion llafar, gan wella mynediad i'n gwasanaethau.

Cymorth ychwanegol

Pan fydd rhywun yn cysylltu â ni, rydym yn gofyn sut hoffant gyfathrebu â ni: dros y ffôn, e-bost, neu'r post, ac os ydynt angen i ni addasu ein gwasanaeth i ddiwallu eu hanghenion penodol yn well.

Eleni, gofynnodd 157 o bobl am gymorth ychwanegol i ddefnyddio ein gwasanaeth - o'i gymharu â 79 y llynedd.

Dywedodd 83% o'n staff eleni eu bod yn teimlo'n hyderus y gallent ddarparu ar gyfer ceisiadau am addasiadau rhesymol. Roedd hwn yn gynnydd mawr o 75% y llynedd.

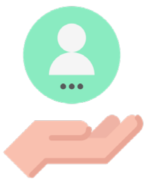

Mae 157 o bobl wedi gofyn am gymorth ychwanegol a chefnogaeth i ddefnyddio ein gwasanaeth.

Defnyddwyr y Gymraeg

Mae'n bwysig i ni weld cynnydd yn y defnydd o'n gwasanaeth Cymraeg.

Eleni, dim ond 27 o bobl a ofynnodd i ni gyfathrebu â nhw yn y Gymraeg. Rydym yn cydnabod bod hwn yn nifer isel iawn. Mae ein proses gwyno ar gael yn llawn yn y Gymraeg. Awgrymodd ein hymchwil y llynedd y byddai hyd yn oed siaradwyr Cymraeg hyderus yn dewis cwyno yn Saesneg yn gyffredinol. Serch hynny, y flwyddyn nesaf byddwn yn parhau â'n hymdrechion i hyrwyddo ein gwasanaethau Cymraeg.

Ychydig iawn o bobl yn defnyddio ein gwasanaeth yn y Gymraeg.

Amcan 2: Helpu i wella ein gwasanaethau a'n heffaith trwy ymgysylltu'n well â grwpiau cydraddoldeb.

Mae adborth gan ddefnyddwyr gwasanaeth ag anghenion mynediad penodol neu gan ein grwpiau targed yn ein helpu i ddeall sut i dargedu ein gwasanaethau yn well a chefnogi pobl i gael mynediad at ein gwasanaethau. Rydym wedi ymrwymo i ymgysylltu â phobl o grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol i ddeall sut maent yn teimlo am ein gwasanaeth a'r rhwystrau y gallent fod yn eu hwynebu.

Ar ôl casglu adborth gan ddefnyddwyr y Gymraeg y llynedd, troesom ein sylw at bobl a allai fod yn profi anfantais gymdeithasol-economaidd.

Dechreuom sgwrs am estyn allan at grwpiau tenantiaid gyda Tai Pawb, sefydliad sydd â'r nod o hyrwyddo cydraddoldeb a chyfiawnder cymdeithasol ym maes tai yng Nghymru. Fodd bynnag, oherwydd diffyg capasiti, ni wnaethom fwrw ymlaen â'r gwaith hwn yn ystod y flwyddyn. Byddwn yn ailystyried y prosiect hwn yn ystod 2025-26.

Amcan 3: Codi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r swyddfa a'i rôl a'i phwerau ymysg grwpiau targed.

Ein huchelgais o dan yr amcan hwn yw sicrhau bod cymunedau amrywiol yng Nghymru yn gwybod am ein gwasanaeth ac yn deall yr hyn y gallwn ac na allwn ei wneud. Rydym am weld newid ym mhroffil ein hachwynwyr, gyda chymunedau amrywiol yn amlwg yn cael eu cynrychioli'n well.

Nid oes gennym y gallu i gyrraedd pob cymuned yn gyfartal. Rydym yn canolbwyntio ar grwpiau penodol, sydd wedi'u nodi fel blaenoriaethau trwy ein hadolygiad o waith ymchwil a monitro cydraddoldeb.

Yn ystod 202425, y grwpiau hyn o bobl oedd:

- pobl ifanc
- pobl o gefndiroedd ethnig a chenedlaethol amrywiol
- pobl anabl
- siaradwyr Cymraeg
- pobl sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.

Ymwybyddiaeth o’n gwasanaeth

Rydym yn comisiynu arolwg yn rheolaidd i wirio faint o bobl yng Nghymru sy'n gwybod am ein gwasanaethau. Mae’r arolwg hwn yn seiliedig ar sampl cwota cynrychioliadol, yn cynnwys lleiafswm o 1,000 oedolyn dros 16+ sy’n byw yng Nghymru.

Ym mis Ionawr 2025, dywedodd 48% o’r bobl a holwyd eu bod yn gwybod amdanom ni – dim ond cyfran ychydig yn is na’r llynedd. Yn gadarnhaol, o'n grwpiau targed, dim ond pobl o gefndiroedd ethnig amrywiol oedd yn llai ymwybodol ohonom.

Roedd hefyd yn gadarnhaol bod hyder yn ein swyddfa wedi parhau'n uchel.

Eleni, dywedodd 79% o’r ymatebwyr fod ganddynt hyder ynom – y gyfran uchaf a gofnodwyd erioed. Fodd bynnag, roedd hyder ychydig yn is ymhlith pobl dros 55 oed neu'n anabl.

Mabwysiadom ddull rhagweithiol o godi ymwybyddiaeth o'n gwasanaeth i bobl yn ein grwpiau targed, gan ganolbwyntio ein gwaith allgymorth ar ddigwyddiadau a meysydd lle mae ein cymunedau targed yn cael eu cynrychioli'n arbennig o dda. Mynychom sawl digwyddiad i hyrwyddo ein gwaith, gan gynnwys yr Eisteddfod, y Ffair Iechyd Cymunedau Lleiafrifoedd Ethnig a’r Gynhadledd Meistroli Amrywiaeth.

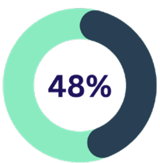

Yn ôl ein hymchwil ymwybyddiaeth genedlaethol, roedd 48% o aelodau'r cyhoedd yng Nghymru yn gwybod amdanom – tua’r un fath â’r llynedd.

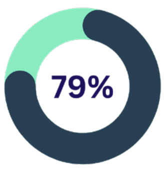

Roedd hyder yn ein swyddfa ar y lefel uchaf erioed – ar 79%.

Cynrychiolaeth o'n grwpiau targed

Gofynnwn i bawb sy'n gwneud cwyn i ni lenwi holiadur cydraddoldeb. Rydym yn darparu amrywiaeth o sianeli i bobl ddychwelyd eu holiaduron wedi'u cwblhau atom. Yn ogystal â gallu llenwi ffurflenni ar-lein neu ar bapur, byddwn hefyd yn ffonio pobl, gyda'u caniatâd, fel y gallant eu llenwi ar lafar hefyd. O ganlyniad, mae gennym gyfradd ddychwelyd gymharol uchel o 44%.

Mae ein data cydraddoldeb yn awgrymu bod pobl anabl, pobl dros 55 oed a phobl o gymunedau LHDTC+ wedi'u cynrychioli'n dda ymhlith ein hachwynwyr.

Fodd bynnag, mae rhai grwpiau eraill yn parhau heb gynrychiolaeth ddigonol.

Mae'r rhain yn cynnwys:

- siaradwyr Cymraeg
- pobl ifanc
- pobl o gefndiroedd ethnig a chenedlaethol amrywiol
- pobl yn dilyn crefyddau amrywiol.

Er bod ymwybyddiaeth o'n swyddfa ymhlith y grwpiau hyn yn dda ar y cyfan, byddwn yn parhau â'n hymdrechion i'w chynyddu, yn ogystal â cheisio gwella hygyrchedd ein hadnoddau a'n prosesau.

Gellir gweld proffil cydraddoldeb mwy manwl ein hachwynwyr yn Atodiad 1.

Amcan 4: Cynnal a datblygu gwybodaeth fwy hygyrch sy’n esbonio pwy ydym ni a sut rydym yn gweithio.

Mae’n hanfodol bod ein sianeli cyfathrebu a’n cynnwys yn hygyrch. Rydym yn teilwra ein deunydd cyfathrebu i anghenion grwpiau penodol, gan gynnwys cynhyrchu fersiynau Hawdd eu Deall a fideo o'n hadroddiadau allweddol.

Gwefan

Y llynedd, lansiom ein gwefan newydd, gyda nodweddion ychwanegol i wella hygyrchedd a gwella profiad y defnyddwyr. Mae'r wefan yn parhau i gynnwys teclyn o'r enw bar offer ReachDeck, i gynorthwyo defnyddwyr gyda hygyrchedd gwefan.

Eleni, gwnaethom adolygu ein Datganiad Hygyrchedd. Yn ogystal, ymgymerodd ein Tîm Cyfathrebu â hyfforddiant dwys i sicrhau bod ganddynt y sgiliau i gwblhau'r holl gamau a gwiriadau hygyrchedd hanfodol ar ffeiliau PDF a gyhoeddwn ar ein gwefan. Ochr yn ochr â hyn, rydym wedi ymrwymo i leihau nifer y ffeiliau PDF ar ein gwefan o 40%, erbyn mis Hydref 2025.

Cyfryngau cymdeithasol

Rydym yn cynyddu eich dilynwyr yn gyson ar ein llwyfannau cyfryngau cymdeithasol. Mae'r gyfradd ymgysylltu ar LinkedIn wedi bod yn arbennig o gadarnhaol. Fodd bynnag, nid ydym wedi llwyddo i gynnal cyrhaeddiad uchel ein cynnwys Facebook eleni. Rydym yn gwybod bod Facebook yn llwyfan gwell i gyrraedd y demograffig ychydig yn hŷn, ac felly byddwn yn parhau i weithio i wella cyrhaeddiad ein cynnwys Facebook y flwyddyn nesaf.

Mae ein gwefan newydd nawr yn gwbl weithredol ac yn llawer mwy hygyrch.

Sefydliadau cyngor ac eiriolaeth

Yn ôl ein hymchwil ymwybyddiaeth genedlaethol, clywodd 26% o bobl am ein gwasanaethau ar dafod leferydd. Mae'r ffigur hwn yn codi i 33% gyda phobl ifanc a phobl mewn swyddi â chyflog is. Dyma pam rydym wedi parhau i ymgysylltu, yn ogystal â mynychu digwyddiadau, â chyrff cynghori ac eirioli a sefydliadau porthor eraill, i godi ymwybyddiaeth o'n gwaith.

Eleni, cymerodd 9 corff cynghori ac eirioli ran mewn hyfforddiant ar-lein am ein pwerau a'n prosesau.

Cynhaliom hefyd ddigwyddiad bwrdd crwn ar gyfer y sefydliadau hyn i gasglu adborth ar ein defnydd o'r pŵer i ymchwilio ar ei liwt ei hun.

Mae ein gwefan yn parhau i gynnwys ein cyfeirlyfr o'r cyngor ac eiriolaeth sydd ar gael yng Nghymru. Eleni, cytunodd 64% y gallant gynnig gwybodaeth o ansawdd uchel am y gefnogaeth cyngor ac eiriolaeth sydd ar gael. Dyma'r tro cyntaf i ni ofyn y cwestiwn hwn, a byddwn yn parhau i fonitro'r defnydd a barn staff ar ein hadnoddau cymorth.

Cymerodd 9 corff cynghori ac eirioli ran mewn hyfforddiant ar-lein am ein pwerau a'n prosesau.

Amcan 5: Trwy ein rôl Safonau Cwynion, ceisio dylanwadu yn gadarnhaol ar hygyrchedd prosesau cwynion lleol.

Rydym am gefnogi dulliau gwell o gasglu a dadansoddi data cydraddoldeb gan sefydliadau o dan ein Safonau Cwynion. Mae hyn nid yn unig yn helpu'r sefydliadau hyn i gefnogi achwynwyr yn well, ond hefyd yn ein helpu i ddeall i ba raddau y mae proffil y bobl sy'n defnyddio ein gwasanaeth yn adlewyrchu proffil y bobl sy'n cwyno am wasanaethau cyhoeddus Cymru.

Yn seiliedig ar ymholiadau cychwynnol i sefydliadau allweddol yn ein hawdurdodaeth, nid oes gan gyrff cyhoeddus ledled Cymru arferion cadarn ar waith i gasglu data cydraddoldeb gan achwynwyr. Codom y mater hwn gyda rhwydwaith Awdurdodau Lleol Cymru Gyfan ym mis Gorffennaf 2024.

Byddwn yn gofyn am y wybodaeth hon eto yn 2025-26, i sefydlu a oes unrhyw welliannau wedi'u cyflwyno ers ein hymholiad diwethaf.

Wnaethom hefyd barhau i ddefnyddio dulliau eraill er mwyn gwella hygyrchedd mewn gwasanaethau cyhoeddus. Ym mis Ionawr, cyhoeddom adroddiad thematig 'Mae Cydraddoldeb o Bwys', gan gasglu themâu a phwyntiau dysgu allweddol a amlygwyd yn ein gwaith achos. Roedd y rhain yn cynnwys:

- y diffyg addasiadau rhesymol ar gyfer unigolion ag anableddau
- heriau sy'n deillio o gyfathrebu yn wael â phobl sydd ag anghenion iaith neu nam ar y synhwyrau
- pryderon am gyrff cyhoeddus sydd wedi methu â threfnu polisïau darparu gwasanaethau â'u dyletswyddau cyfreithiol o dan ddeddfwriaeth cydraddoldeb a hawliau dynol.

Mae'r adroddiad yn gwneud sawl argymhelliad ar gyfer pob corff cyhoeddus yng Nghymru, gan ganolbwyntio ar wella cynhwysiant a hygyrchedd ar draws gwasanaethau cyhoeddus.

Amcan 6: Gweithio i wella cynrychiolaeth grwpiau targed ledled ein gweithlu.

Rydym am i'n gweithlu gynrychioli'r cyhoedd yng Nghymru. Er mwyn i ni adlewyrchu'r amrywiaeth mewn cymdeithas, ein nod yw denu mwy o ymgeiswyr o gefndiroedd amrywiol a thargedu pobl o gymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol yn ein gweithlu.

Fel sefydliad sydd â gweithlu cymharol fach, gall un neu ddau o newidiadau yn nifer y staff effeithio'n sylweddol ar ein data. Mae hyn wedi bod yn wir eleni, pan welwn fod cynrychiolaeth yn rhai o'n grwpiau cydraddoldeb allweddol wedi lleihau.

Ein staff

Roedd cyfran y bobl yn ein gweithlu a oedd yn uniaethu â chefndiroedd ethnig amrywiol yn 2024-25 yn 5%, cyfran ychydig yn is na'r llynedd. Mae ychydig yn is na chyfartaledd Cymru o 6% yn ôl Cyfrifiad 2021.

Roedd 4% o'n staff yn dynodi eu hunain yn anabl, gostyngiad, o'i gymharu â 6% y llynedd. Roedd hyn yn sylweddol is na chyfran y bobl anabl yng Nghymru.

Dywedodd 12% o'n staff mai Cymraeg oedd eu prif iaith. Roedd hyn yn gynnydd o 8% y llynedd. Mae cyfran y bobl sy'n siarad y Gymraeg yn weddol dda neu'n rhugl hefyd wedi cynyddu o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Rydym hefyd yn edrych ar gydraddoldeb rhywedd yn ein gweithle. Mae 74% o'n staff presennol yn dynodi eu hunain yn fenywod (o gymharu â 77% y llynedd).

Mae gan ragor o'n staff sgiliau Cymraeg eleni.

Ymgeiswyr am swyddi

I ni adlewyrchu'r amrywiaeth mewn cymdeithas, ein nod yw denu mwy o ymgeiswyr o gefndiroedd amrywiol.

Rydym yn falch o fod yn gyflogwr cyfleoedd cyfartal ac wrth recriwtio rydym yn ceisio sicrhau nad ydym ni'n gwahaniaethu yn erbyn unrhyw grŵp yn y gymdeithas. Rydym yn casglu data cydraddoldeb gan ymgeiswyr, i weld a oes angen i ni wneud gwelliannau i sicrhau bod ein prosesau'n deg.

Yn gyson, mae menywod, ymhlith ein hymgeiswyr am swyddi a'n staff, yn fwy niferus na dynion o gyrhaeddiad sylweddol.

Yn 2024-25, o'r bobl a wnaeth gais i ymuno â ni:

- Roedd 8% o ethnigrwydd amrywiol – tua'r un faint â'r llynedd
- Dywedodd 8% eu bod yn anabl - tua'r un faint â'r llynedd
- Dywedodd 13% mai Cymraeg oedd eu prif iaith – cyfran llawer uwch na'r llynedd
- Roedd 5% o dan 25 oed – cyfran ychydig yn uwch na'r llynedd.

Amcan 7: Parhau i fonitro ein Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau a nodi unrhyw gyfleodd i'w leihau ymhellach.

Yn unol â thueddiadau yn y blynyddoedd blaenorol, mae merched ymysg ein hymgeiswyr am swyddi a'n gweithlu yn gyson fwy niferus na dynion o drwch sylweddol.

O dan ddyletswyddau penodol yng Nghymru, rhaid i ni edrych ar y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau yn ein sefydliad.

Yn 2019, pan wnaethom baratoi ein Cynllun Cydraddoldeb diwethaf, roedd cyfartaledd ein Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau yn 23% a chanolrif ein Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau yn 21%.

Eleni, rydym wedi cofnodi bwlch cyflog negyddol rhwng y rhywiau.

I gymharu, mae'r ymchwil a gomisiynwyd gan Lywodraeth y DU yn awgrymu, yn 2024, bod y cyfartaledd y bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn y DU yn 6.9% a'r canolrif yn 4.4%.

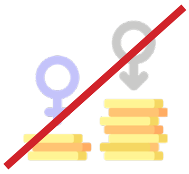

Roedd ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn negyddol.

	Mawrth 2025	Mawrth 2024
% o staff benywaidd	77%	77%
Canolrif Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau	-6%	0%
Cyfartaledd y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau	-5%	8%

Mae'r wybodaeth a gyflwynwyd yn y tabl hwn yn seiliedig ar hunaniaeth dybiedig o ran rhywedd, fel ei fod yn adlewyrchu'r gweithlu cyfan.

Atodiadau

Yn yr adran hon, rydym yn cyflwyno ein data monitro cydraddoldeb. Cysylltwch â cyfathrebu@ombwdsmon.cymru os oes gennych ddiddordeb mewn gweld dadansoddiad mwy manwl o'r data hwn.

Atodiad 1: Proffil cydraddoldeb ein hachwynwyr

Mae'r tablau canlynol yn cyflwyno proffil cydraddoldeb ein hachwynwyr yn ystod 2024-25, o'i gymharu â 2023-24. Yn 2024-25, roedd 44% o'n cwynion newydd wedi cynnwys data cydraddoldeb.

Nodwedd cydraddoldeb	Cynrychiolaeth ymhlith ein hachwynwyr (2024-25)	Cynrychiolaeth ymhlith ein hachwynwyr (2023-24)	Ein dadansoddiad
Oed (o dan 25)	3%	3%	Nid oes gan y grŵp hwn gynrychiolaeth ddigonol o'i gymharu â thua 11% o boblogaeth Cymru sydd rhwng 16 a 24 oed (Ystadegau Cymru).
Oed (dros 55)	32%	36%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn unol â chyfartaledd Cymru o tua 32% o boblogaeth Cymru sy'n 55 oed neu'n hŷn (Cyfrifiad 2021).
Rhywedd (benywaidd)	49%	53%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn unol fras â chyfartaledd Cymru o 51% (Cyfrifiad 2021)..
Cefndiroedd ethnig amrywiol	5%	5%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn parhau i fod islaw cyfartaledd Cymru o 6% (Cyfrifiad 2021).

Nodwedd cydraddoldeb	Cynrychiolaeth ymhlith ein hachwynwyr (2024-25)	Cynrychiolaeth ymhlith ein hachwynwyr (2023-24)	Ein dadansoddiad
Cefndiroedd cenedlaethol amrywiol	2%	3%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn parhau i fod ymhell islaw cyfartaledd Cymru o 6% o bobl y mae eu hunaniaeth genedlaethol yn wahanol i Gymry, Seisnig, Prydeinig, Albanaidd neu Ogledd Iwerddon a thua 6% a aned y tu allan i'r DU (Cyfrifiad 2021).
Anabledd: oes	27%	31%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn uwch na chyfartaledd Cymru o 21% (Cyfrifiad 2021).
Anabledd: Wedi'i gyfyngu lawer neu ychydig gan broblem iechyd neu anabledd	39%	44%	
Cyfeiriadedd rhywiol amrywiol	5%	6%	Roedd cyfran ein hachwynwyr a oedd yn uniaethu â'r grŵp hwn yn uwch na chyfartaledd Cymru yn ôl Cyfrifiad 2021 (3%).
Hunaniaeth draws	1%	2%	Roedd cyfran ein hachwynwyr a oedd yn uniaethu â'r grŵp hwn yn uwch na chyfartaledd Cymru yn ôl Cyfrifiad 2021 (0.5%).
Crefydd amrywiol	3%	4%	Mae cyfran y bobl a oedd yn uniaethu â chrefyddau amrywiol bellach yn is na chanlyniadau Cyfrifiad 2021 (4%).

Nodwedd cydraddoldeb	Cynrychiolaeth ymhlith ein hachwynwyr (2024-25)	Cynrychiolaeth ymhlith ein hachwynwyr (2023-24)	Ein dadansoddiad
Prif iaith: Cymraeg	2%	5%	Nid oes gan y grŵp hwn gynrychiolaeth ddigonol o gymharu â 17.8% o bobl yng Nghymru sy'n ystyried eu hunain yn siaradwr Cymraeg yng Nghyfrifiad 2021. Fodd bynnag, mae'r cwestiwn hwn fel y'i gofynnir ar hyn o bryd yn ddiffygiol gan nad y Gymraeg yw iaith gyntaf llawer o siaradwyr Cymraeg.
Prif iaith: arall	0%	1%	Mae cynrychiolaeth defnyddwyr ieithoedd eraill yn parhau i fod yn isel iawn, o'i gymharu â 3.3% o boblogaeth Cymru a nododd yn 2021 nad Cymraeg na Saesneg oedd eu prif iaith..
Priod neu mewn partneriaeth sifil	41%	41%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn unol â chyfartaledd Cymru o 40% (Cyfrifiad 2021).
Cyflogaeth: nid mewn gwaith cyflogedig am reswm arall	16%	16%	Mae cyfran y bobl yn y grŵp hwn yn parhau i fod yn is na chyfartaledd Cymru - yn ôl Llywodraeth Cymru, yn 2024 roedd 24.9% o bobl yng Nghymru rhwng 16 a 64 oed heb waith nac yn chwilio am waith.
Addysg: gradd fel y cymhwyster uchaf	42%	41%	Mae cyfran y bobl yn y grŵp hwn yn parhau i fod yn is na chyfartaledd Cymru – yn ôl Llywodraeth Cymru, yn 2024 roedd gan 46.4% o oedolion o oedran gweithio yng Nghymru gymwysterau Lefel 4+.

Atodiad 2: Proffil cydraddoldeb ein gweithlu

Mae monitro cydraddoldeb ein gweithlu yn cael ei gynnal drwy arolwg staff mewnol. Yn 2024-25, cwblhaodd 95% o'n gweithwyr yr arolwg. O'r ddau berson na wnaeth, roedd un ar absenoldeb salwch hirdymor ac roedd un ar secondiad y tu allan i OGCC.

Nodwedd cydraddoldeb	Cynrychiolaeth ymhlith yr holl staff (2024-25)	Cynrychiolaeth ymhlith yr holl staff (2023-24)	Ein dadansoddiad
Oed (o dan 25)	6%	0%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn wedi gwella'n sylweddol, er ei fod yn parhau i fod yn is na chyfartaledd Cymru o tua 11% o'r boblogaeth sydd rhwng 16 a 24 (Ystadegau Cymru).
Oed (dros 55)	15%	15%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn ychydig yn uwch na chyfartaledd Cymru o tua 14% o boblogaeth Cymru sydd rhwng 55 a 65 oed (Cyfrifiad 2021).
Rhywedd (benywaidd)	74%	77%	Roedd cyfran y menywod yn ein gweithlu yn sylweddol uwch na chyfran y grŵp hwn ym mhoblogaeth gyffredinol Cymru.
Dyletswyddau gofalu (oes)	55%	58%	
Cefndiroedd ethnig amrywiol	5%	6%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn bellach ychydig yn is na chyfartaledd Cymru o 6% (Cyfrifiad 2021).

Nodwedd cydraddoldeb	Cynrychiolaeth ymhlith yr holl staff (2024-25)	Cynrychiolaeth ymhlith yr holl staff (2023-24)	Ein dadansoddiad
Cefndiroedd cenedlaethol amrywiol	3%	3%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn parhau i fod ymhell islaw cyfartaledd Cymru o 6% o bobl y mae eu hunaniaeth genedlaethol yn wahanol i Gymry, Seisnig, Prydeinig, Albanaidd neu Ogledd Iwerddon a thua 6% a aned y tu allan i'r DU (Cyfrifiad 2021).
Anabledd	4%	6%	Mae'r grŵp hwn yn parhau i fod heb gynrychiolaeth ddigonol o ystyried bod 11% o'r boblogaeth yng Nghymru wedi nodi eu bod yn anabl ac yn economaidd weithgar yn 2023.
Cyfeiriadedd rhywiol amrywiol	4%	4%	Roedd cyfran ein hachwynwyr a oedd yn uniaethu â'r grŵp hwn yn uwch na chyfartaledd Cymru yn ôl Cyfrifiad 2021 (3%).
Hunaniaeth draws	0%	0%	Yn ôl Cyfrifiad 2021 ar gyfer Cymru a Lloegr, roedd tua 0.5% o'r boblogaeth 16 oed a throsodd yng Nghymru yn dynodi eu hunain yn drawsryweddol neu'n anneuaidd. Mewn sefydliad bach, nid yw'n annhebygol y bydd neb yn ystyried ei hun yn draws.
Crefydd amrywiol	1%	2%	Mae cyfran y bobl a oedd yn dilyn crefyddau amrywiol wedi gostwng i 1% ac mae bellach yn llawer is na chyfartaledd Cymru o 4%.

Nodwedd cydraddoldeb	Cynrychiolaeth ymhlith yr holl staff (2024-25)	Cynrychiolaeth ymhlith yr holl staff (2023-24)	Ein dadansoddiad
Prif iaith: Cymraeg	12%	8%	Cynyddodd cyfran y bobl yn ein gweithlu sydd â'r Gymraeg yn brif iaith iddynt o'i gymharu â'r llynedd.
Sgiliau iaith Gymraeg	Siarad: 28% Darllen: 27% Ysgrifennu: 26% Deall: 28%	Siarad: 21% Darllen: 24% Ysgrifennu: 21% Deall: 21%	Roedd cyfran y staff gyda sgiliau iaith Gymraeg cymharol dda neu rugl yn llawer uwch na'r llynedd, ond yn is na chyfartaledd Cymru o bobl sy'n gallu siarad Cymraeg yn ôl Arolwg Cenedlaethol Cymru 2022-23 (34%).
Prif iaith: arall	1%	1%	Mae cynrychiolaeth defnyddwyr ieithoedd eraill yn parhau i fod yn isel iawn, o'i gymharu â 3.3% o boblogaeth Cymru a nododd yn 2021 nad Cymraeg na Saesneg oedd eu prif iaith.
Priod neu mewn partneriaeth sifil	63%	63%	Roedd cynrychiolaeth y grŵp hwn yn fwy na chyfartaledd Cymru o 40% (Cyfrifiad 2021).

Atodiad 3: Proffil cydraddoldeb ein hymgeiswyr am swyddi

Ni wnaethom gynnwys dadansoddiad o'r grŵp hwn yn Adroddiad Cydraddoldeb 2023-24.

Nodwedd cydraddoldeb	Cynrychiolaeth ymhlith ein hymgeiswyr am swyddi (2024-25)	Ein dadansoddiad
Oed (o dan 25)	5%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn parhau i fod yn is na chyfartaledd Cymru o tua 11% o'r boblogaeth sydd rhwng 16 a 24 (Ystadegau Cymru).
Oed (dros 55)	10%	Roedd cynrychiolaeth y grŵp hwn yn is na'r cyfartaledd o tua 14% o boblogaeth Cymru sydd rhwng 55 a 65 oed (Cyfrifiad 2021).
Rhywedd (benyw)	58%	Roedd cyfran y menywod ymhlith ein hymgeiswyr am swyddi yn sylweddol uwch na chyfran y grŵp hwn ym mhoblogaeth gyffredinol Cymru.
Dyletswyddau gofalu (oes)	41%	
Cefndiroedd ethnig amrywiol	8%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn bellach ychydig yn is na chyfartaledd Cymru o 6% (Cyfrifiad 2021).
Cefndiroedd cenedlaethol amrywiol	3%	Mae cynrychiolaeth y grŵp hwn yn parhau i fod ymhell islaw cyfartaledd Cymru o 6% o bobl y mae eu hunaniaeth genedlaethol yn wahanol i Gymry, Seisnig, Prydeinig, Albanaidd neu Ogledd Iwerddon a thua 6% a aned y tu allan i'r DU (Cyfrifiad 2021).

Nodwedd cydraddoldeb	Cynrychiolaeth ymhlith ein hymgeiswyr am swyddi (2024-25)	Ein dadansoddiad
Anabledd	8%	Mae'r grŵp hwn yn parhau i fod heb gynrychiolaeth ddigonol o ystyried bod 11% o'r boblogaeth yng Nghymru wedi nodi eu bod yn anabl ac yn economaidd weithgar yn 2023.
Cyfeiriadedd rhywiol amrywiol	8%	Roedd cyfran ein hachwynwyr a oedd yn uniaethu â'r grŵp hwn yn uwch na chyfartaledd Cymru yn ôl Cyfrifiad 2021 (3%).
Hunaniaeth draws	1%	Yn ôl Cyfrifiad 2021 ar gyfer Cymru a Lloegr, roedd tua 0.5% o'r boblogaeth 16 oed a throsodd yng Nghymru yn dynodi eu hunain yn drawsryweddol neu'n anneuaidd.
Crefydd amrywiol	2%	Mae cyfran y bobl a oedd yn dilyn crefyddau amrywiol wedi gostwng i 1% ac mae bellach yn llawer is na chyfartaledd Cymru o 4%.
Prif iaith: Cymraeg	13%	Roedd cyfran ein hymgeiswyr am swyddi a ddywedodd mai Cymraeg oedd eu prif iaith yn is na chyfartaledd Cymru (17%).
Sgiliau iaith Gymraeg	Speaking: 27% Reading: 27% Writing: 26%	Roedd y gyfran oedd â sgiliau iaith Gymraeg cymharol dda neu rugl yn llawer uwch, ond yn is na chyfartaledd Cymru o bobl sy'n gallu siarad Cymraeg yn ôl Arolwg Cenedlaethol Cymru 2022-23 (34%).
Prif iaith: arall	1%	Mae cynrychiolaeth defnyddwyr ieithoedd eraill yn parhau i fod yn isel iawn, o'i gymharu â 3.3% o boblogaeth Cymru a nododd yn 2021 nad Cymraeg na Saesneg oedd eu prif iaith.
Priod neu mewn partneriaeth sifil	43%	Roedd cynrychiolaeth y grŵp hwn yn fwy na chyfartaledd Cymru o 40% (Cyfrifiad 2021).

Atodiad 4: Dadansoddiad o gyflogau a swyddogaethau yn ôl y rhywiau, mathau o gontractau a threfniadau gweithio

Gan fod gennym nifer fawr o raddfeydd, rhai gydag un deiliad swydd, mae'r tabl isod yn darparu dadansoddiad y staff yn ôl y rhywiau, cyflog a swyddogaeth.

Mae'r wybodaeth a gyflwynwyd yn y tabl hwn yn seiliedig ar hunaniaeth dybiedig o ran rhywedd, fel ei fod yn adlewyrchu'r gweithlu cyfan. Nid yw cyfanswm y nifer o weithwyr yn y tabl hwn yn cynnwys yr Ombwdsmon.

Rôl:	**Cyflog (CALI)**	**Gwryw**	**Benyw**	**Cyfanswm**	**% Gwryw**	**% Benyw**
Staff gweinyddol a rheng flaen	%	6	18	24	25%	75%
Swyddogion Ymchwilio a Rheolwyr Gwasanaethau Cymorth	£39k - £53k	7	29	36	19%	81%
Rheolwyr Tîm	£53k - £61k	3	7	10	30%	70%
Uwch Reolwyr	£61k +	1	3	4	25%	75%
	Cyfanswm	17	57	74	23%	77%

Ombwdsmon
Ombudsman
Cymru · Wales

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

1 Ffordd yr Hen Gae

Pencoed

CF35 5LJ

Ffôn: 0300 790 0203

Ebost: holwch@ombwdsmon.cymru

Dilynwch ni ar X: @OmbudsmanWales